

20. Massage-gesprek

Oudejaarsavond 2007

Het zal u niet onbekend voorkomen: De gemeente - het kan natuurlijk ook een ander overheidsorgaan zijn - heeft een omstreden plan; bij voorbeeld de aanleg van een verkeersweg door een natuurgebied, de sloop van een monument of de toestemming voor een gebouw waar een projectontwikkelaar veel aan gaat verdienen. Soms is het een prestigeobject van een wethouder aan wie iemand een "inspanningsverplichting" heeft ontfutseld. Het plan wordt naar buiten toe verdedigd met een objectief klinkend argument nr. 1. Argument nr. 1 wordt in het kader van inspraak onderuitgehaald, doch de gemeente verdedigt zich met het achtergehouden zogeheten "doodsteek-argument" nr. 2. Er wordt bezwaar gemaakt waarbij argument twee ontzenuwd wordt. De gemeente verdedigt zich vervolgens met argument nr. 3. Het meest absurde voorbeeld leverde een gemeente die zei (nadat er met geen woord over geld gesproken was): "Het alternatieve plan is toch te duur" (wat niet zo was; de argumenten 1 t/m 3 behoeven geen waarheidsgehalte te hebben). In beroep voor de objectiever oordelende rechtbank wordt argument drie in elk geval ook onderuit gehaald. De gemeente komt met argument nr. 4 op de proppen. Voor de Raad van State wordt ook dit argument onderuit gehaald terwijl de gemeente zich verdedigt met argument nr. 5. Ergo: Indien er sprake is van n echelons van inspraak en/of verdediging, dan wint de overheid het met $n+1$ argumenten altijd. Deze wet schijnt inmiddels naar mij vernoemd te zijn. Jammer, want de wet gaat niet altijd op. Daarom heeft de gemeente een tweede middel om plannen kracht bij te zetten: Het massage-gesprek. Dat werkt zo. Een burger maakt bezwaar tegen een besluit van de gemeente dat hem raakt in zijn belangen. Een belang is voor de overheid alleen datgene wat u als privépersoon financiële schade berokkent, zoals waardeverlies van uw huis, maar dat terzijde. De burger maakt dus bezwaar en neemt een jurist in de arm. Vervolgens stuurt de gemeente een ambtenaar naar de betrokken burger zonder die jurist daarvan op de hoogte te stellen. Deze ambtenaar komt de zaak bepleiten. "Waarom moet dat nou zo hard gespeeld worden?" "We kunnen toch overleggen?" (De gemeente M. bedoelde slechts een overleg over de later te regelen *gevolgschade*; mijn cliënt wilde de val niet zien en het monument werd gesloopt.) "We moeten allemaal wel eens geven en nemen." "Het gaat om een algemeen belang, en het algemeen belang is toch belangrijker dan het individuele belang." "Het plan van de gemeente komt er toch, het is van alle kanten door experts bekeken, dus wat wilt u eigenlijk?" "U zorgt alleen maar voor nodeloze vertraging, dat kost de gemeenschap veel geld." Enzovoorts. De gemeente H. liet dit massage-gesprek een keer plaatsvinden op de middag voorafgaand aan de zitting, s avonds, van de bezwaarschriften-commissie, en ja hoor, de man liet zich inpakken. Men had hem doen geloven dat hij de enige was die tegenstribbelde. Verdeel en heers. Iedere gemeente heeft voor het massage-gesprek zijn mannetjes, de ene keer is dat een botterik die om 6 uur tijdens de soep bij u binnenvalt, de andere keer wordt u in de wethouderskamer uitgenodigd en gaan ze met twee wethouders in luie stoelen bij u zitten en doen net alsof u wat te zeggen heeft. Ik ben het massage-gesprek in allerlei varianten, in voor- en achterkamertjes, tegengekomen. De lezer is gewaarschuwd, want voor u het weet staan ze in 2008 bij u op de stoep (daar kunt u nog een oliebol op innemen) om te kijken hoe stevig u in uw schoenen staat. U weet nu hoe zo'n gesprek heet en dat het kenmerkend is voor zaken die geen zuivere koffie zijn. Anders heb je zulke middelen niet nodig.

Uw columnist, V.L.